

Skogsfågeljakt med vorsteh

- några tankar byggd på erfarenhet

Det är ett stort ämne och inte lätt att få med allt, men att få en bra hund/jaktkamrat kan sammanfattas i tre punkter: 1) samarbete/förighet, 2) stoppkommando och 3) apport. Alla tre moment är relativt enkla att träna hela året, men metoderna är beroende vilken typ av hund du har. Har du koll på dessa tre punkter är sannolikheten hög att du får en bättre hund än de flesta, även om stamtavlan har sina brister. Våra hundar i dag har i många generationer avlats fram av seriösa uppfödare och har det mesta med sig i generna bara du lockar fram det. Att få jaga in en unghund är en fantastisk upplevelse och är det bara ett hyfsat fågelår har du chansen att få en jaktkamrat som vid rätt prägling blir en pålitlig kamrat som kommer att ge oförglömliga upplevelser i skog och mark.

Att tänka på innan du åker hemifrån

Ta med vatten - även till hunden. Hunden måste dricka för att orka och om bäckar är uttorkade måste annat vatten finnas till hands.

Skynke, bjällra/pingla eller både och är okej.

Mat att ta med på jakten eller vid avslutad jakttag

Google maps eller annan kartapp i mobilen ger en snabb överblick av okänd terräng.

Trötta inte ut hunden

Söktiden avgörs av hunden uppträder i revieringen. Mattas den av värmen blir det en paus (byte), inte nöta på och trötta ut redan i första släpp. Vid bra jaktväder - orkar den får den fortsätta någon halvtimme eller tre kvart - sen blir det alltid en paus.

Tänk på vinden och val av mark

Unghundar ska helst startas mot vind.

Välj bruten terräng. "Tänk" som en fågel, var finns vatten/mat/bär/skydd.

Gå inte in i en gammelskog eller homogena ungsöksbestånd. Välj kantzoner, blandskog, myrkanter, raviner, unganteringar med lingon och tall som är nån meter hög, och så vidare.

Du bestämmer - utan att dirigera

Föraren visar riktningen. Hunden ska anpassa sitt sök efter föraren – inte tvärt om.

Försök att undvika att dirigera den unga hunden, styr enbart med riktningssanvisningar - gå i den riktning du vill att hunden ska söka och när hunden söker ut i den riktningen återtar du din ursprungliga riktning. Med en ung hund som söker planlöst eller blir återkommande borta onödigt länge utan synbar anledning kan det vara lämpligt att gå relativt fort fram för att hålla ihop sök och prägla hunden på att hålla kontakt utan att du visslar eller ropar.

Stressa inte - avvakta

Föraren ska undvika att följa efter hunden bara för att den försvinner ett par minuter. Risken är att hunden lär sig att det är föraren som håller kontakt och inte omvänt. Förblir hunden borta - börja leta tyst. Kalla inte in hunden innan försök gjorts för att söka igen/hitta den på ståendet.

Uppmuntra hunden att söka ut när terrängen glesnar - gå långsammare än normalt.

Ett försök till rapportering

Kommer hunden tillbaka efter en ovanligt lång stund - tolka uppträdandet. Söker den kontakt? Vill den locka dig att följa efter? Var uppmärksam på om hunden vill återvända varifrån den kom. Det kan vara ett trevande försök till rapportering. Följ då efter den - om inte återta den gamla riktningen.

Det känsliga fågelarbetet

Fågelarbetet är en känslig del vid jakt och träning av den unga hunden. Ditt agerande måste utgå från hundens uppträdande.

I början av säsongen "trycker" ungfåglar av tjäder/orre/ripor hårdare, dvs. försöker gömma sig längre, innan de lyfter och väntar längre innan de springer undan i jämförelse med senare under hösten. Låt hunden lära sig skillnaderna genom att tillåtas jobba ostört och göra egna erfarenheter. Är hunden upptagen med att utreda löpor, gå inte fram utan avvakta utvecklingen ett stycke ifrån.

En stöt är inget att oroa sig för

En stöt är inget allvarligt - för unghunden är det en del i utbildningen.

Ibland står hunden och du ser dess svans svänga sakta från sida till sida och när du kommer närmare börjar hunden långsamt röra sig framåt. Det är ett beteende som förekommer med hundens växande erfarenhet och betyder att fågeln troligen sprungit undan och att dess doft blir allt svagare. Hunden tar mod till sig och vill förbättra precisionen och troligen fattar hunden snart ett nytt stånd. Om fågel lyfter och det är oavsiktligt från hundens sida är det alltid tillåtet att skjuta.

Om hunden däremot i en liknande situation tvärt emot ett smygande efterföljande i fågelns löpa i stället reser fågel utan ditt kommando är det inte tillåtet att skjuta. Hunden har då förbrutit sig och måste tillrättavisas på ett förebrående sätt.

Läs av hundens uppträdande

Se på svansen. Svänger svansen svagt är det troligen en löpa, en fågel som går undan. Om hunden efter flera tillfällen medvetet går för nära - börja med att tala lugnande när du närmar dig. Stannar den inte - ge ditt kommando så att den blir kvar på platsen. Lugna den.

Är hundens svans stramt stilla är det direktstånd. Hunden vet exakt var fågeln ligger. Gå lugnt fram till hunden och när du är på några meters avstånd ge ditt avancekommando. Tänk på att ställa dig så att du kan skjuta.

När unghunden får avancekommando, men är återkommande olydig i flog, springer efter mer än fem-tio meter kan du välja att avstå från att låta den resa fågeln. Du kan lägga eller koppla unghunden och på egen hand gå fram och stöta upp fågeln samtidigt som hunden får sansat beröm. När den visar lugn i den situationen får den börja resa. Situationen kan samtidigt vara svår att genomföra på ett kontrollerat sätt i skogen eftersom fåglarna gärna springer undan och lyfter i skydd av träd och buskar. Då kan motsvarande situation på fjäll eller fält vara lättare att hantera.

Välj väg fram till hunden

När hunden fattat stånd får terrängen avgöra hur föraren går fram. Försök få ögonen på hundens huvud. Nosens riktning visar varifrån doften av fågel kommer. Försök att gå så tyst som möjligt. Undvik att visa din kroppsprofil mot himlen. Är det en tät dunge går föraren/skytten på sidan om dungen för att få

skottchans. Glesare terräng går föraren/skytten närmare hunden.

Lugn tillsägelse - inte rya åt unghunden - när fågel går upp i avancén. Lyfter fågel när föraren går fram är det tillåtet att skjuta även om inget avancekommando getts till hunden. Hunden har gjort sin del i arbetet. Beröm hunden för att den är lugn.

Lyssnar den inte utan rusar efter avvaktar föraren hundens återkomst och lugnar den på platsen med beröm.

Skräm inte hunden i samband med ett fågelarbete. Det är ett vanligt misstag om hunden vill rusa efter den flygande fågeln. Risken är att den skrämde hunden vägrar att avancera eftersom den förväntar sig att få nya bannor och samtidigt, när fågeln lyfter och flyger bort, kommer hunden likafullt att jaga efter fågel, just det beteende som är oönskat.

Skjut gärna för unghunden, men inte varje gång. Välj "säkra" skott, när möjligheten att fälla är god.

Om avancén uteblir

Vägrar hunden resa fågeln finns några alternativ som kan provas. Inte vid något tillfälle ska din röst bli sträng, irriterad eller extremt högljudd, endast uppmuntrande och berömande. Ditt avstånd till hunden kan lösa knuten.

Prova att inte gå så nära hunden, gå fem-tio meter vid sidan om och ge resningskommando. Uppmuntra hunden med din röst.

Alternativt gå väldigt nära hunden, inom en meter, och ge ett lågmält, upprepande resningskommando. Riskens med att gå väldigt nära hunden är att din närvaro får fågeln att lyfta. Om det sker – uppmuntra och beröm hunden.

Om hunden är blockerad i sitt stånd, koppla den och gå med jämsides. Uppmuntra.

Stoppet är viktigt

En situation som det ofta slarvas med är stoppet i samband med resning och fällning av fågel. Det är inte ovanligt att förare blir så imponerade av att de lyckats skjuta ned en fågel i skogen att de helt glömmer bort att ge sitt kommando Stanna! eller Sitt!

När fågel fälls är kanske endast en av fyra fåglar helt döda när de faller till marken. De andra tre lever fortfarande, men är oförmögna att flyga. Dessa fåglar blir en stark retning för hunden eftersom de kan flaxa med vingar eller börja springa undan. Målet ska självklart vara att så snart som möjligt fånga in och avliva de fåglar som är skadade, men det innebär inte att hunden har tillåtelse att utan kommando rusa fram och hämta fågeln. Den ska lydigt stanna kvar på den plats den befinner sig när fågeln går upp eller när skottet avlossas. Är hunden i rörelse kan den hinna springa några meter innan den måste stanna och det är godkänt, men absolut inte springa fram till fågeln och greppa den i avsikt att bära den till föraren/skytten. Att förmå sin hund att omedelbart stanna är viktigt i alla sammanhang, det är en viktig lydndsdetalj som är användbar i många sammanhang. Det kan vara en trafiksituation eller en vardagshändelse där människor eller andra djur är i närheten. Ett kommando som får hunden att omedelbart avbryta en forcering är därför viktigt att lära in.

Om vi återgår till jaktsituationen ska hunden stanna i situationer där fågel lyfter, även om skott inte avlossas och det är inte tillåtet att den springer efter flygande fågel. Det är ett extra plus om hunden stannar spontant, utan tillsägelse, men ett kommando eller en visselsignal är helt okej.

Vid jakt och träning, särskilt i början av säsongen, händer det ofta att hunden hittar en hel kull med fåglar oavsett om det är skogs-, fält- eller fjällfågel. När hunden får tillsägelse att resa är det inte ovanligt att endast en eller två fåglar flyger upp, medan övriga fortsätter att trycka hårt mot marken. Fälls en fågel vid ett sådant tillfälle och hunden knallapporterar, det vill säga utan kommando rusar fram för att hämta den skjutna fågeln, kommer den med största sannolikhet att skrämma i väg alla övriga fåglar, vilket innebär missade jaktsituationer. Även den hund som är lydig riskerar att skrämma fågel när den på förarens order ska apportera den skjutna fågeln, men då är det på förarens ansvar.

Ju mer du jagar, desto bättre blir din jakt.
Lycka till!

